

İçindekiler

- 14 Önsöz
20 Kurucumuz Rahmi M. Koç ile Söyleşi

33 LENGERHANE Mustafa V. Koç Binası

Zemin Kat

- 36 Zaman Ölçüm Aletleri
40 Buhar Makinesi Modelleri
42 Buharlı Gemi Makinesi Modelleri
50 Motor Modelleri
54 Lokomotif Modelleri
74 Buharlı Karayolu Aracı Modelleri
78 Türk Yapımı Buharlı Makine Modelleri
80 Buharlı Gemi Makinesi

Birinci Kat

- 84 Bilimsel Aletler
104 Bizans Döneminde Haliç / Prof. Dr. Cyril Mango
108 İletişim Aletleri
128 "Benim Leica'm" / Ara Güler

Bodrum

- 136 Havacılık
142 Mekanik Oyuncaklar
152 Oyuncak Model ve Trenler
170 Oyuncak Buhar Makineleri
172 Oyuncak Gemiler
178 Minyatürlerde Haliç Bahçeleri / Prof. Dr. Nurhan Atasoy
192 Denizcilik Koleksiyonu
196 Denizcilik Modelleri
212 Kaptan Köşkü
216 Sinema
220 Matbaa Makineleri
224 Rahmi M. Koç Müzesi Restorasyon ve Konservasyon Atölyesi
226 Kültür Mirası Mekânları Olarak Müzeler / Dr. J. Patrick Greene

235 HASKÖY TERSANESİ

Zemin Kat

- 239 Bir Koleksiyonerin Görsel Biyografisi
240 Minyatür Objeler
246 Kutudaki Dünya / Henry Kupjack
250 Sualtı
252 Klasik Otomobiller
294 Tarım
300 Buharlı ve Dizel Motorlar
312 Zeytinyağı Fabrikası
318 Marangozhane ve Tornahane
322 Denizcilik
362 Raylı Ulaşım
396 İlerlemenin Çarkı? / Prof. Dr. Norman Stone

Birinci Kat

- 400 Rahmi M. Koç Galerisi
406 Atatürk Koleksiyonu
410 Latife Hanım Koleksiyonu
414 Ne Nasıl Çalışır
420 Teknolojik Yenileşim Kültürüne Doğru / Patricia E. Mooradian
422 Bisikletler - Motosikletler Çocuk Bisikletleri ve Bebek Arabaları -
432 Rahmi M. Koç Müzesi'nde Anadolu Arabalarından Türk Otomotiv Sanayiine Geçişin Öyküsü / Prof. Önder Küçükerman
452 Kağnılar ve At Arabaları

469 AÇIK ALANLAR

Denizcilik

- 472 M/V Fenerbahçe Gemisi
478 Yalvaç Ural Teneke Oyuncakları / Yalvaç Ural
488 TCG Uluçalireis Denizaltısı Denizaltı Sergi Salonu
526 Haliç Vapurları Şirketi / Dr. Murat Koraltürk

534 Dükkânlar

- 564 Geçmişe Yönelik Bir Bakış / William Clay Ford, Jr.

568 Raylı Ulaşım

586 Havacılık

- 608 Rahmi M. Koç Müzesi Eğitim Çalışmaları

620 Küçük Bir Mola

626 Sergiler: 2002-2022

Index

- 15 Foreword
21 Interview with our Founder Mr. Rahmi M. Koç
- 33 **LENGERHANE**
Mustafa V. Koç Building
- Ground Floor**
36 Time Measurement Instruments
40 Model Steam Engines
42 Model Steam Marine Engines
50 Model Engines
54 Locomotive Models
74 Model Steam Road Vehicles
78 Turkish Model Steam Engines
80 Marine Steam Engine
- First Floor**
84 Scientific Instruments
104 The Golden Horn in the Byzantine Period / Prof. Dr. Cyril Mango
108 Communication Instruments
128 "My Leica" / Ara Güler
- Lower Ground Floor**
136 Aviation
142 Mechanical Toys
152 Toy and Model Trains
170 Toy Steam Engines
172 Toy Boats
178 Gardens of the Golden Horn in Miniature Paintings / Prof. Dr. Nurhan Atasoy
192 Maritime Collection
196 Maritime Models
212 Ship's Bridge
216 Cinema
220 Printing Machines
224 Rahmi M. Koç Museum Restoration and Conservation Studio
226 Heritage Places as Museums / Dr. J. Patrick Greene
- 235 **HASKÖY DOCKYARD**
- Ground Floor**
239 Visual Biography of a Collector
240 Miniature Objects
246 The World in a Box / Henry Kupjack
250 Underwater
252 Classic Cars
294 Agriculture
300 Steam and Diesel Engines
312 Olive Oil Factory
318 Carpenter's Workshop and Lathes
322 Maritime
362 Railway Transport
396 The Wheel of Progress? / Prof. Dr. Norman Stone
- First Floor**
400 Rahmi M. Koç Gallery
406 Atatürk Collection
410 Latife Hanım Collection
414 How Does it Work
420 Advancing a Culture of Innovation / Patricia E. Mooradian
422 Bicycles - Motorcycles Children's Bicycles and Preambulators
451 From Anatolian Carts to the Turkish Automotive Industry: The Story as Told at the Rahmi M. Koç Museum / Prof. Önder Küçükerman
452 Ox-Carts and Horse Drawn Carriages
- 469 **OUTSIDE EXHIBITS**
- Maritime**
472 M/V Fenerbahçe
478 Yalvaç Ural's Tin Toys / Yalvaç Ural
488 Submarine TCG Uluçalireis Submarine Exhibition Hall
526 The Golden Horn Ferry Company / Asst. Prof. Murat Koraltürk
- 534 **Bazaar**
564 A Vision for the Past / William Clay Ford, Jr.
- 568 **Railway Transport**
- 586 **Aircraft**
608 Educational in İstanbul Rahmi M. Koç Museum
620 Time out for Refreshment
626 Exhibitions: 2002-2022

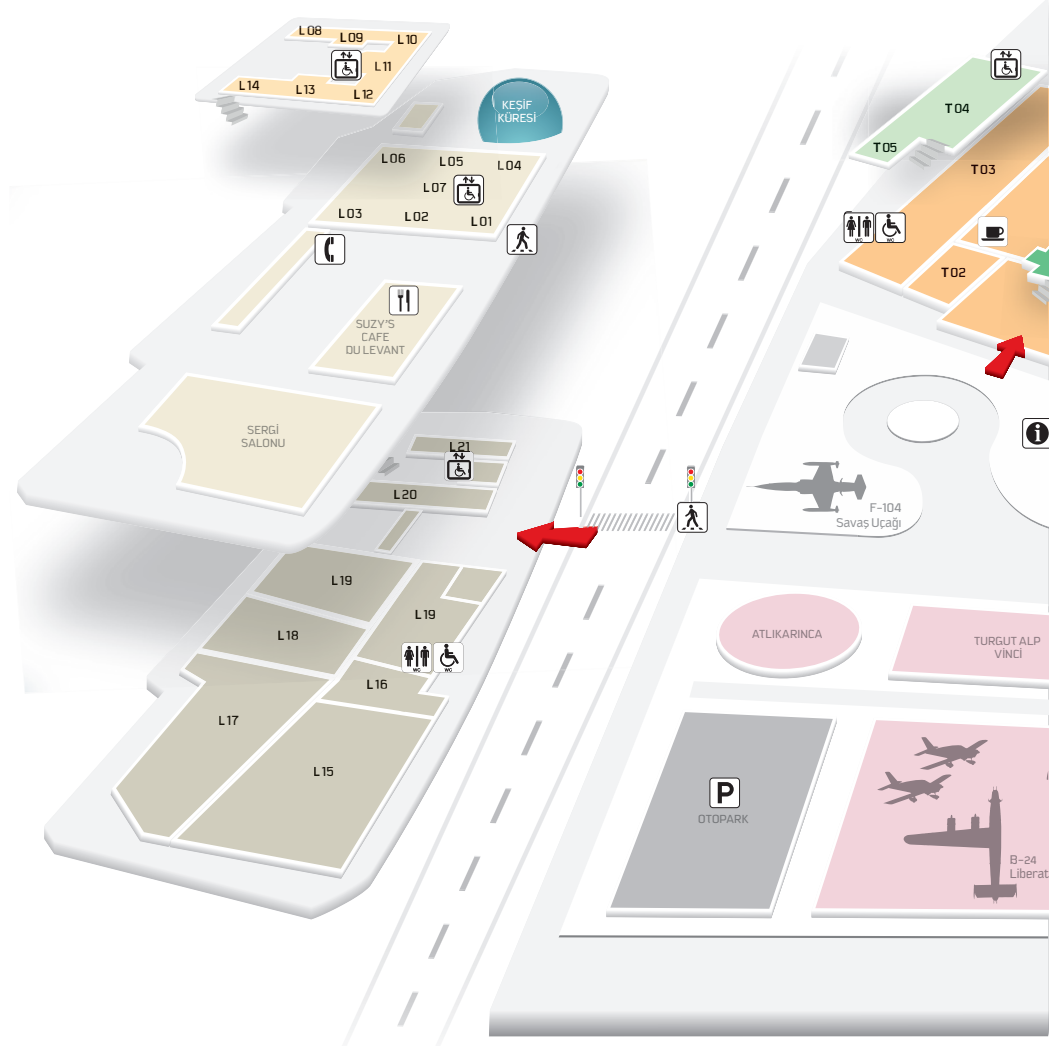

Rahmi M. Koç Müzesi Planı

MUSTAFA V. KOÇ BİNASI

27.000 m² a
• Mustafa V. Koç Binası

MUSTAFA V. KOÇ BİNASI

ÜST KAT

L 08 - L 11 Bilimsel Aletler
L 12 - L 14 İletişim Aletleri

GİRİŞ KATI

ALT KAT

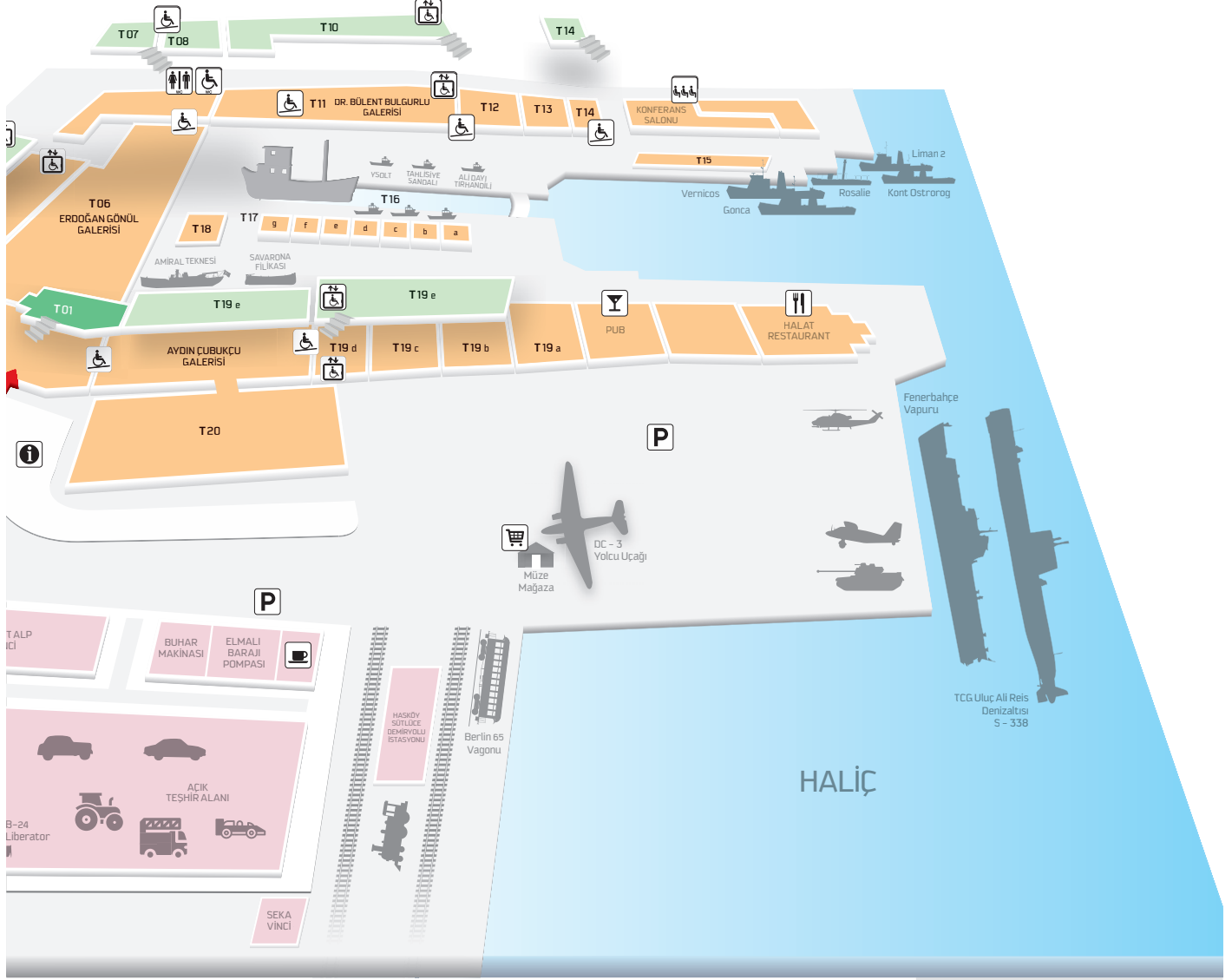
L15 Havacılık
L16 Restorasyon Atölyesi
L17 Lokomotif ve Otomobil Modelleri
L18 Oyuncaklar
L19 Denizcilik
L20 Sinema Bölümü
L21 Matbaa Makineleri

L 01 Buharlı Makine Modelleri
L02 Buharlı Gemi Makine Modelleri
L03 Sıcak Hava ve İçten Yanmalı Motor Modelleri
L04 Buharlı Makine Modelleri
L05 Buharlı Silindirler ve Çekici Makine Modelleri
L06 Buharlı Makine Modelleri
L07 Lokomotif Modelleri ve Kalender Vapuru Makinesi

T02 Sualtı Bölümü
T03 Astronomi / Enerji / Fen Atölyele
T06 Erdoğan Gönül Galerisi | Otomobili
T11 Dr. Bülent Bulgurulu Galerisi | Otomobili
T12 Buhar Makineleri | Dizel Motorları
T13 Araser Zeytinyağı Fabrikası
T14 Marangozhane
T15 Gemi Makineleri
T16 Tarihi Kızak
T17 Nostaljik Dükkanlar
T18 Gemi Buhar Makinesi
T19 Denizcilik
T20 Aydın Çubukçu Galerisi - Raylı Ulaşım

m² alana yayılan müze, 3 ana bölümden oluşur:
 Giriş Katı • Tarihi Hasköy Tersanesi • Açık Hava Sergileme Alanı

TERSANE

TERSANE GİRİŞ KATI

- T01 Halic Oyuncakçısı
- T07 Gemi Donatımı
- T07 Dakik Saat
- T07 Dövme Demir
- T07 İsmarlama Kundura
- T07 Fenni Aletler
- T07 Şifa Eczanesi
- T19a Balıkçı Barınağı
- T19a Tekneler
- T19c Kosta Usta Motor Tamir Atölyesi
- T19d Ayvansaray Sandal Yapım Atölyesi

TERSANE ÜST KAT

- T01 Rahmi M. Koç Galerisi Atatürk Koleksiyonu
- T04 Renkli Matematik Dünyası
- T05 Anasınıfı Eğitim Atölyesi
- T07 Motosikletler
- T08 Bebek Arabaları
- T09 Bisikletler
- T10 Kağınlar | At Arabaları | Kızaklar
- T14 Torna Tezgahları
- T19e Kayıklar | Diştan Takma Motorlar

TERSANE AÇIK TEŞHİR ALANI

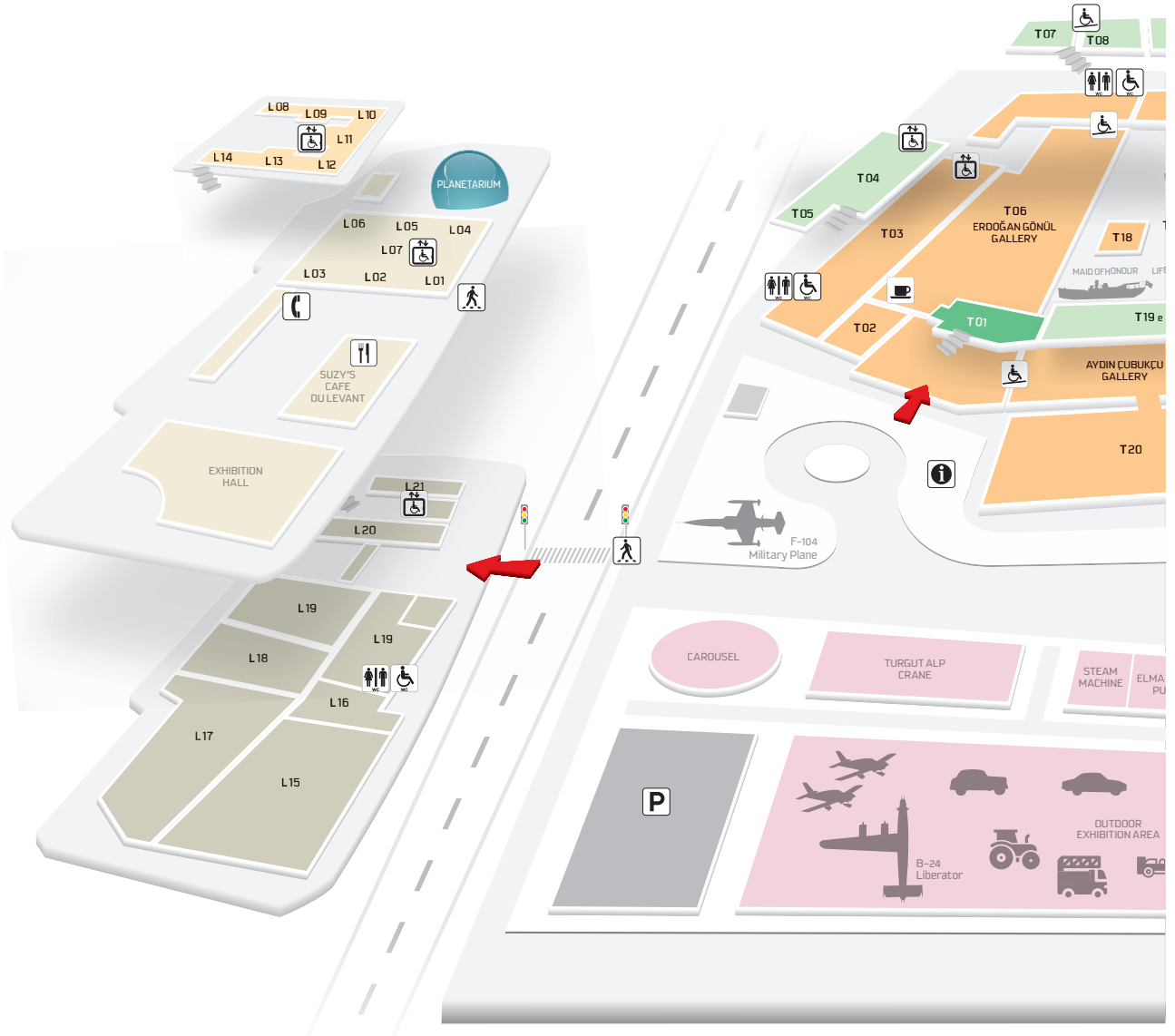
- Anadol Otomobiller
- Yarış Otomobilleri
- İtfaiye Arabaları
- Traktörler
- Sovyet Otomobilleri
- Dört Çekerli Araçlar
- Uçaklar
- Atlıkarınca
- Hasköy Sütluce Demiryolu İstasyonu
- Seka Vinci

B-24 Hadley's Harem
 Jet Provost
 Hansa Jet
 Eğitim Uçağı
 Tarım Uçağı

- Müze Mağaza
- Danışma
- Konferans Salonu
- Pub
- Restaurant
- Kafe
- Telefon
- Engelli Asansörü
- Rampa
- Tualetler
- Otopark

MUSTAFA V. KOÇ BUILDING

Spreading over an area of 27,000 m² today, the m
• Mustafa V. Koç Building • Historical Hasköy S

MUSTAFA V. KOÇ BUILDING

FIRST FLOOR

L 08 - L 11 Scientific Instruments
L 12 - L 14 Communications

GROUND FLOOR BASEMENT

L15 Aviation
L16 Model Workshop
L17 Locomotive and Car Models
L18 Toys
L19 Maritime Models
L20 Cinema
L21 Printing Machines

L 01 Model Steam Engines
L02 Model Marine Steam Engines
L03 Model Hot Air and Internal Combustion Engines
L04 Model Steam Engines
L05 Model Steamrollers and Model Steam Road Vehicles
L06 Model Steam Engines
L07 Steam Marine Engine of Kalender Ferry

T02 Undersea
T03 How Does It Work?
T06 Erdogan Gönül Gallery | Cars
T11 Dr. Bülent Bulgurlu Gallery | Cars
T12 Steam Engines | Diesel Engines
T13 Araser Olive Oil Factory
T14 Sawmill
T15 Marine Engines
T16 Slipway
T17 Living History Shops
T18 Marine Steam Engine
T19 Maritime
T20 Aydin Çubukçu Gallery-Rail Transport

DOCKYARD GROUND FLOOR

T17a Halıcı Toystore
T17b Ship Chandler
T17c Watchmaker
T17d Blacksmith
T17e Cobbler
T17f Chemist
T17g Pharmacy

T19a Fisherman's Wharf
T19b Boats
T19c Kosta Usta Engine Repairshop
T19d Ayvansaray Boatmaker

The museum consists of 3 main sections:
by Shipyard • Open Air Exhibition Area

DOCKYARD

Rahmi M. Koç Museum Plan

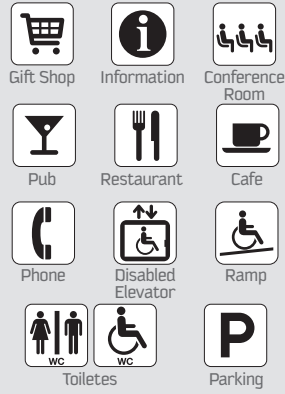

DOCKYARD FIRST FLOOR

T01	Rahmi M. Koç Gallery Atatürk Colleciton
T04	Colourful Mathematics World
T05	Pre-school Educational Workshop
T07	Motorcycles
T08	Perambulators
T09	Bicycles
T10	Ox-carts Horse Carriages Sleigh
T14	Lathes
T19e	Boats Outboard Motors

DOCKYARD OUTDOOR EXHIBITION AREA

Anadol Cars	B-24 Hadley's Harem Jet Provost Hansa Jet Trainer Aircraft Agriculture Airplane
Race Cars	
Fire Trucks	
Tractors	
Soviet Cars	
Four Wheel Drive Cars	
Airplanes	
Carousel	
Hasköy Sütlüce Railroad Station	
Seka Crane	

Önsöz

1994 yılında kapısını ziyaretçilerine açan Rahmi M. Koç Müzesi, otuzuncu yılına yaklaşırken, üç ayrı ilde birer müzesi; bir kitaplığı ve müzeyi ziyaret etme fırsatı bulamayan uzak il ve ilçelerdeki okulları ziyaret eden gezici müzesiyle; yılda, yerli-yabancı bir milyon kişinin ziyaret ettiği önemli bir kültür kurumu, dünya endüstriyel mirasının seçkin örneklerini bulunduran ve koruyan değerli bir müze haline gelmiştir.

Müzelerimizi ve koleksiyonumuzu tanıtmayı amaçlayan bu üçüncü kitabımızı hazırlarken, artık seçilmiş objelerle dahi olsa bir kitaba sığamadığımızı memnuniyetle gördük.

İstanbul müzemiz iki tarihi binada bulunuyor. Ankara müzemiz yine iki tarihi binada yer alıyor. Ayvalık, Alibey (Cunda) Adası'ndaki bir tarihi yapıyı onarıp Sevim ve Necdet Kent anısına kitaplık olarak kültür varlıklarımız arasına kazandırdık.

Yine Cunda Adası'nda, 1873 yılında yapılmış, yakın zamanlarda terk edilip virane haline gelmiş olan Taksiyarhis kilise binasını restore ettik. Bu anıtsal yapı da diğer müze binalarımız gibi yok olmaktan kurtarıldı ve Rahmi M. Koç Müzeleri'nin yeni üyesi olarak ziyarete açıldı.

Müzelerimizde yer alan koleksiyon objelerimizin adedi 25.000'in üzerindedir. Dünya endüstriyel mirasının değerli örneklerini barındıran, dünya ölçeğinde tanınan ve takdir edilen bir kültür kurumu olmaktan memnuniyet duyuyoruz.

İstanbul müzemizi ele aldığımız bu cildimizde, koleksiyonumuzdan ancak bazı örnekleri sunabiliyoruz; diğerlerini de görmek üzere sizleri yerli-yabancı tüm ziyaretçilerimizin müzemizle ilgili ortak tarifi olan "Harikalar Diyarı"na her zaman bekleriz..

En derin saygılarımızla,
Rahmi M. Koç Müzeleri;
İstanbul, Ankara, Ayvalık
2022

Foreword

The Rahmi M. Koç Museum opened its doors to visitors in 1994, and now, almost 30 years later, has grown into a leading cultural institution consisting of three museums in three different provinces, visited annually by one million people, both Turkish and foreign. As well as these museums, in which outstanding examples of the world's industrial heritage are preserved, our institution includes a library and a mobile museum that visits schools in districts and provinces too distant for pupils to travel in person.

In preparing this third book about our museum and its collections, we were delighted to find that even the selected objects could no longer be fitted into a single book.

Our museums in İstanbul and Ankara are both housed in two separate historic buildings. We renovated another historic building in Alibey (Cunda) Island near Ayvalık, on the Aegean, and have opened it as a library in memory of Sevim and Necdet Kent, so adding yet another institution to our cultural heritage.

We have restored the Taxiarchis Church, which was built on Cunda Island in 1873 and after being abandoned in recent years had become derelict. This was saved for posterity like our other museum buildings, and opened as the latest member of the Rahmi M. Koç group of museums.

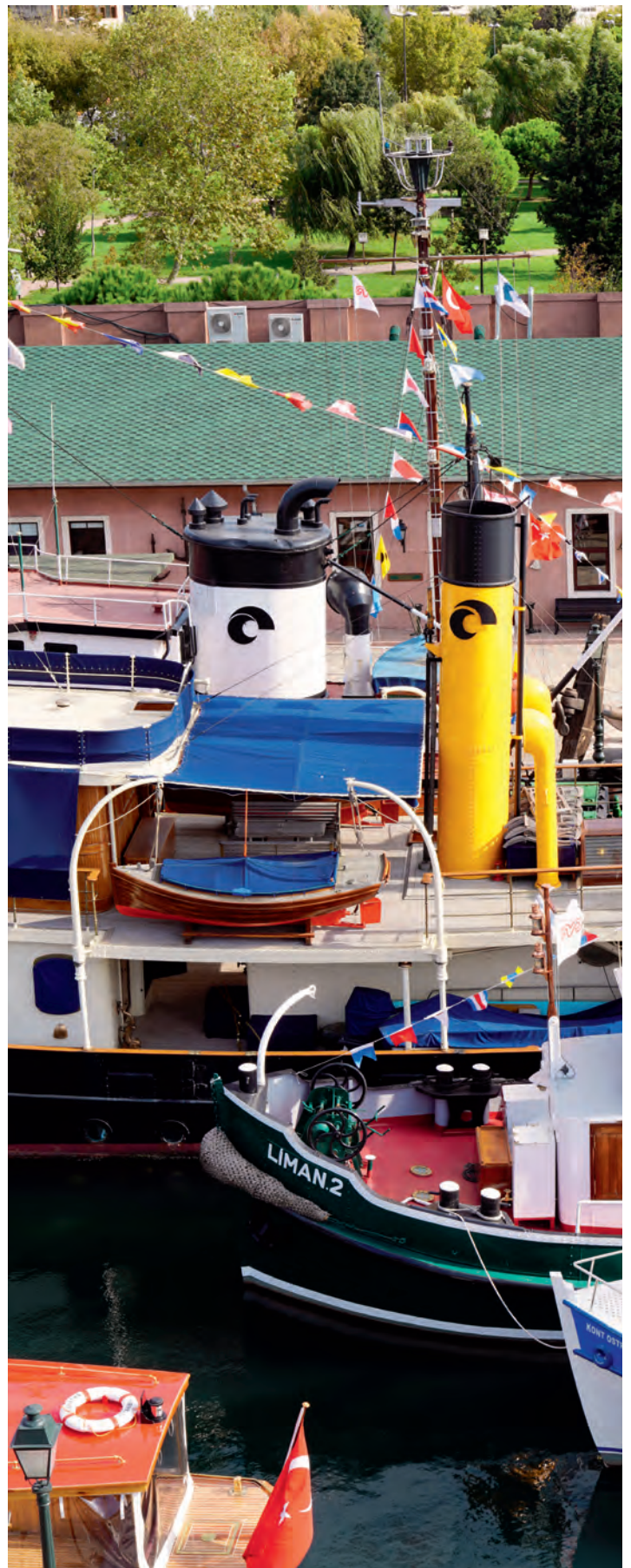
We now have over 25,000 objects in our museum collections. We are delighted to be a cultural institution that houses valuable examples of the world's industrial heritage and is known and appreciated worldwide.

In this volume, where we deal with our museum in İstanbul, we are only able to present a few examples from our collection, so we look forward to seeing all our visitors, Turkish and foreign, who come to discover the others in our "World of Wonders".

With our best regards,
Rahmi M. Koç Museums,
İstanbul, Ankara, Ayvalık
2022

Kurucumuz Rahmi M. Koç ile Söyleşi

Otuzuncu yılına yaklaşmış ve 7 milyondan fazla ziyaretçiyi ağırlamış olan müzenizin doğuşunu bir kere daha anlatır mısınız?

Koleksiyon merakım küçüklüğümden beri vardır. Henüz 4-5 yaşlarında iken, babamın getirdiği Marklin trenler benim trenlere ve kurmalı oyuncaklara olan ilgimi başlattı. Giderek ilgim buharlı makinelere doğru gelişti. Vapura bindiğimizde makine dairesini seyretmeye doyamaz, o yağlı buharın kokusunu içime çekerdim.

Ankara'dan İstanbul'a trenle geldik. İstasyonda buharlı lokomotifini seyretmeye bayılırdım. Robert Kolej yıllarında İngiltere'ye gittim. İngilizlerin eski eserlere ve sanayi makinelerinin ilk örneklerine, o dönemlere ait alet edevata ne kadar değer verdiklerini ve özenle koruduklarını gördüm. Amerika'ya John Hopkins Üniversitesi'ne tahsile gittiğimde otomobillere olan merakım iyice arttı. Henry Ford'a hayran kaldım. Daha sonra 1956 yılında Amerika'da Detroit'e iş için gittiğimde Henry Ford Müzesi'ni gezdim. Tek kelimeyle hayran kaldım. Kendi kendime "İlerde böyle bir müze kurmayı Allah bana da nasip etsin" dedim. İşte böyle, bir Marklin oyuncak tren ile başlayan koleksiyon merakı giderek modellere, gerçek makinelere ve araçlara kadar uzandı.

Evler, depolar her yer doldu. Sonunda bu koleksiyonu bir müze çatısı altında toplama ve herkesle paylaşma fikri doğdu. Müzemizin doğuş hikâyesinin özeti budur.

Muazzam koleksiyonunuzu, pek muhteşem iki komşu binada sergiliyorsunuz. İstanbul'da, Tarihi Haliç'in Hasköy semtindeki bu binalar, yirmi beşinci yılını dolduran müzenize ilk ev sahipliğini yaptıkları için sizin için özel bir öneme sahip olsa gerek. Restore edilmiş tarihi binalar, içindeki koleksiyon ile birlikte ziyaretçilere "eski zamana yolculuk" havasını yaşıyor. Hasköy semtinde bulunan tarihi Lengerhane ve Tersane binalarını nasıl keşfettiniz? Bu tesadüf olmasa gerek. 1950 yıllarından

